

**”SAMM-SAMMUL” ÕPPEPROGRAMM
LASTE SOTSIAALSETE OSKUSTE
ARENGU TOETAMISEKS LASTEAIAS**

Mari-Liis Mugra
mariliis.mugra@gmail.com

Eestis katkestab põhikooli ca 0,5% noortest (ca 150–200 noort aastas) - viimase viie õppeaasta (2010/2011 – 2014/2015) jooksul 728 õpilast.

Iga õpitud aasta tähendab paremaid oskusi, paremat majanduslikku toimetulekut, paremat tervist ja suuremat usaldust inimeste vahel ja ühiskonnas laiemalt (OECD 2013).

Põhikooli katkestamise probleemid saavad alguse enamasti koolieelsest eest (Valk, 2016).

Laste eduka toimetuleku koolis tagab sujuv ja raskusteta üleminek ühest haridusetapist teise.

Erinevad uurimistulemused kinnitavad, et laste sotsioemotsionaalne kompetentsus on otseselt seotud akadeemiliste tulemustega koolis.

Uurimistulemustest selgub, et teiste koolivalmiduse aspektidega (vaimne ja füüsiline aspekt) võrreldes on sotsioemotsionaalne aspekt madalamate tulemustega (Kukk, 2010).

SECOND STEP *EARLY LEARNING PROGRAM*

1979. aastal loodi Ameerika Ühendriikides Seattles organisatsioon *Committee for Children*.

1981. aastal valmis koostöös Washingtoni Ülikooliga Seattles programm laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks – *Talking About Touching*.

1985. aastal hakati lähemalt uurima võimalusi koolikiusamise ennetamiseks.

1986. aastal avaldati *Second Step Program*.

SAMM-SAMMULT ÕPPEPROGRAMM ...

on tõenduspõhine programm, mille eesmärgiks on õpetada lastele

- õpioskusi
- empaatiat
- tunnetega toimetulekut
- probleemide lahendamise olulisi samme.

Tegemist on ennetusprogrammiga, mida rakendatakse kõikidele rühma lastele, mitte ainult teatud sihtrühmale.

”Samm-sammult” õppeprogramm on kasutusel 70-s maailma riigis ligi 26 000-s õppeasutuses (CfC, 2015).

Põhjamaadest rakendavad ”Samm-sammult” õppeprogrammi Soome, Rootsi, Norra, Taani ja Island.

2013. aastal liitusid ”Samm-sammult” õppeprogrammiga esimesed Viimsi valla lasteaedade rühmad. Täna on programm kasutusel 20-s lasteaias Eestis.

SAMM-SAMMULT ÕPPEPROGRAMMI KOMPLEKT

SISALDAB:

Käpiknukke Kutsikas ja Tigu

Nädala teemade vihikut

Õpetajaraamatut

Fotokaarte (30tk) nädala teema käsitlemiseks

Kuulamisreeglite kaarte

Emotsioonide kaarte

Posterid

CD-plaati 17 looga

SAMM-SAMMULT ÕPPEPROGRAMMI ÜLESEHITUS

1. peatükk: Õpioskused
2. peatükk: Empaatia
3. peatükk: Emotsioonide juhtimine
4. peatükk: Sõprussuhete loomise ja probleemide lahendamise oskused
5. peatükk: Üleminek vanemasse vanuserühma

NÄDALA TEGEVUSKAVA

1. päev: käpiknukud ja laulud
2. päev: fotokaardi järgi loo jutustamine ja arutelu
3. ja 4. päev: uute oskuste harjutamine (5-7 min, väikestes gruppides)
5. päev: nädala teemaga seonduv lastelugu ja kodukiri vanematele.

ET PROGRAMM OLEKS VÕIMALIKULT EFEKTIIVNE

- Kõikide nädala teemade läbiviimist
- Mõttemängude mängimist
- Oskuste ja mõistete kinnistamist
- Vanemate kaasamist

MÕTTEMÄNGUD

On lõbusad mängud, mis on välja töötatud laste täidesaatvate funktsioonide arengu toetamiseks arendades:

- mälu
- tähelepanu
- pidurdusprotsesse.

LASTEVANEMATE KAASAMINE

Kodukirjad sisaldavad lihtsaid ja lõbusaid tegevusi, mida koos lastega kodus teha ning mis võimaldavad lapsel uusi oskusi temale turvalises keskkonnas harjutada.

ERINEVAID UURIMISTULEMUSI:

- Õpilastel, kes osalevad Samm-sammult õppeprogrammis, on keskmine hinne 11% kõrgem kui eakaaslastel (Zins, Weissberg, Wang & Walberg 2004)
- Õpilasi, kes osalevad Samm-sammult õppeprogrammis, ohustab vähem riskikäitumine, mis mõjutaks õppeedukust: agressiivne käitumine, narkootikumide ja alkoholi kasutamine (Hawkins et al. 1997)
- Koolides, kus kasutatakse Samm-sammult õppeprogrammi, on õpingute katkestajate arv väiksem kui koolides, kus programm kasutusel ei ole (Dymnicki 2007)

“Ka tuhandekilomeetrine teekond algab
esimesest sammust”

Lao- Tsu

Täna!

KASUTATUD KIRJANDUS

- Committee for Children, URL <http://www.cfchildren.org/second-step/early-learning>
- Kukk, A. (2010). *Õppekava eesmärkide saavutamise üleminekul lasteasutusest kooli ning I kooliastmes õpetajate hinnanguil*. Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut.
- Valk, A. (2016). *Madala haridustasemega noored*. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium.